

INDONEZIJA

REFERAT

NARAVNE RAZMERE

Lega in površje. Indonezija leži Jv. Aziji in obsega večji del otoškega sveta med Indokitajskim polotokom na SZ, Filipini na S, Novo Gvinejo na V in Avstralijo na J. Od Z proti V meri kar 5100 km, k njej spada okoli 17500 otokov, okoli 3000 jih je poseljenih.

Na Z so Veliki Sundski otoki, Sumatra, Borneo in Java, ki ležijo na Sundskem šelfu in so del Azije. Vzhodna Indonezija, kamor sodijo Mali Sundski otoki, Moluki in Papua, leži v geološko zapletenem svetu in pripada po geološki zgradbi, živalskem in rastlinskem svetu že avstralsko-melanezijskemu območju. Ločnica med obema deloma je Wallaceva linija, skozi Lomboški preliv vzhodno od Balija in Makasarski preliv jugovzhodno od Bornea. Sundski otoki ležijo na geološko zelo živahnem stiku, kjer se Indo-avstralska plošča podriva pod Evrazijsko, o čemer priča več kot 300 ognjenikov in pogosti potresi. Na otokih prevladujejo zelo razčlenjena hribovja in gorovja, zgrajena iz mezozojskih in terciarnih vulkanskih kamnin, peščenjakov in apnencev. Otok Borneo se razlikuje od drugih otokov, saj je del okoli 2 milijona kvadratnih kilometrov velike Sundske plošče, ki je večinoma pod morsko gladino in zgrajena iz starejših kristalinskih kamnin. Je zelo uravnan, starejša hribovja so le v osrednjem delu, drugod so močvirne in težko prehodne ravnine. Na Sumatri potekajo gorovja tik nad jugozahodno obalo, v vzhodnem delu so obsežne in mokrotne naplavne ravnine. Pas mlado nagubanega gorstva se prek 1000 km dolge Jave nadaljuje na Malih Sundskih otokih. Gorati otok Celebes zaradi velikosti prištevam k Velikim Sundskim otokom, vendar je po vseh značilnostih del vzhodne Indonezije. Vzhodno od njega je otočje Moluki, ki ga sestavlja okoli 1000 hribovitih, deloma vulkanskih otokov; največji so Halmahera, Seram in Buru. Od leta 1963 spada k Indoneziji tudi zahodni del otoka Nova Gvineja. Ves osrednji dl otoka zavzema gorovje Maoke iz granitov in gnajsov, južno od njega so obsežne močvirne naplavne ravnina.

Podnebje. Je ekvatorialno, pod močnim vplivom monsunov. Največ padavin dobijo zahodni deli (več kot 2500mm, ponekod več kot 6000mm), kamor jih prinašata tako jugozahodni kot severovzhodni monsun, proti vzhodu se višek padavin vse izraziteje premika v čas severovzhodnega monsuna. V vzhodni Indoneziji je s poletnimi jugovzhodnimi vetrovi iz Avstralije povezana proti vzhodu vse izrazitejša sušna doba. Za ta del so značilne zelo velike podnebne razlike med severom in jugom otokov.

Vode. Večje reke so le na velikih otokih, Kapuas in Barito na Borneu, Digul in Mamberano na Novi Gvineji. Tečejo skozi obsežna močvirja, imajo zelo majhen strmec in so pomembne lokalne prometne poti. Na Sumatri je v veliki kalderi jezero Toba.

Tla in rastje. Najrodovitnejša so vulkanska tla ob vznožju ognjenikov, ki omogočajo zelo gosto poselitev. Drugod prevladujejo lateritna tla, na peščenjakih in apnencih slabše rodovitna izprana tla. Na močvirnih ravninah in v nižjih legah je tropski deževni pragozd, v zadnjih letih

ogrožen zaradi intenzivnega izsekavanja, na 1000-1500m megleni gozd, višje gorski tropski gozdovi. Sušnejši jugovzhodni deli otokov so porasli z listopadnim monsunskim gozdom, ponekod je savana. Nizke obale so marsikje zaraščene z mangrovami. Gozdovi pokrivajo 55% površine.

PREBIVALSTVO IN POSELITEV

Prebivalstvo. Zelo hitra rast prebivalstva v zadnjih desetletjih je predvsem posledica velikega znižanja smrtnosti v zadnjih desetletjih. Kljub precejšnjim uspehom pri načrtovanju družine prebivalstvo v tej po številu prebivalcev četrti državi na svetu še vedno hitro narašča. Gospodarska rast temu ne more slediti, tako da se zelo velike socialne razlike med maloštevilno zelo bogato elito, naraščajočim srednjim slojem in revnimi množicami povečujejo. Večinsko prebivalstvo zahodnega dela Indonezije so malajsko-indonezijski Javanci na osrednji in vzhodni Javi, Sundanci na zahodni Javi, Madurci na Maduri in vzhodni Javi, ter Balijci na Baliju. Na Sumatri in drugod v obalnih mestih živijo etnično zelo različna, Malajcem sorodna ljudstva. V notranjosti Velikih Sundskih otokov živijo ljudstva, ki se preživljajo s selilnim poljedelstvom; najštevilčnejši so Bataki na Sumatri, kopenski Dajanki na Borneu in Toradži na Celebesu. Za vzhodno Indonezijo so značilne velike razlike me etnično pestrim prebivalstvom obalnih delov, ki se od nekdanj preživlja z ribištvom, in poljedelski prebivalci v gorati notranjosti. Na severni obali Nove Gvineje živijo Melanezijci, v notranjosti otoka različna papuanska ljudstva. V mestih živi okoli 3 milijone Kitajcev, ki obvladujejo velik del gospodarstva. Prebivalci Indonezije govorijo okoli 270 indonezijskih in 180 papuanskih jezikov. V kolonialnem obdobju so se sporazumevali v malajskem jeziku, od leta 1947 je uradni jezik malajskemu soroden indonezijski jezik (bahasa indonesia), ki ga pišejo v latinici. Po verski pripadnosti so prebivalci večinoma sunitski muslimani, na Baliju hindujci, kristjani so predvsem na vzhodnih otokih.

Poselitev je zelo neenakomerna. Na Javi, Manduri in Baliju živi na 7% površine kar 60% prebivalcev in tam njihovo število najhitreje narašča, tako da je gostota že okoli 940 preb./kvadratni kilometer, na drugih otokih le 20-85 preb./kvadratni kilometer. V okviru prizadevanj za enakomernejši regionalni razvoj že od leta 1905 potekajo programi preseljevanja ljudi z Jave na druge otoke. Doslej se je preselilo okoli 900.000 družin, večinoma na Sumatro, Borneo in Celebes. Naselja na zahodni obali Sumatre in otoke pred njo sta 26.12.2004 strahovito opustošila potres in tsunami(230.000 mrtvih). Zelo močno je preseljevanje s podeželja v mesta in z oddaljenih otokov proti Javi, kar povzroča naglo rast mest, predvsem barakarskih naselji na obrobjih, posebno v Džakarti.

DRŽAVNA UREDITEV

Po ustavi s 17.8.1945 je Indonezija predsedniška republika. Volilno pravico imajo vsi indonezijski državljani starejši od 17 let, poročeni pa tudi mlajši. Predsednika republike izvolijo na splošnih volitvah za pet let, je hkrati tudi predsednik vlade in imenuje ministre, vendar mora imeti vlada večinsko podporo v parlamentu. Endomni Predstavniški dom ima 550 članov, ki jih za pet let izvolijo na splošnih volitvah po proporcionalnem sistemu.

ZGODOVINA

Starejša zgodovina. Predniki današnjih Indonezijcev so prišli z Indokitajskega polotoka med letoma 2500 in 500 pr.Kr. V 5.st. je na Javi in Sumatri nastalo več držav, v katerih so se na podlagi trgovskih vezi z Indijo uveljavili hinduizem, budizem in indijska kultura. Najmočnejši sta v 7. in 8.st. postali budistični državi Srivijaya na južni Sumatri s središčem v Palembangu in Sailendra na srenji Javi. V začetku 10.st. se je težišče moči preneslo na vzhodno Javo, kjer je nastala država Mataram, a jo je 1016 uničila Srivijaya. Princ Vijaya, potomec mataramskih kraljev, je leta 1293 odbil napad Mongolov in ustanovil močno hindujsko državo Majapahit. Ta se je v 14.st. za kratek čas razširila vse do Nove Gvineje in južnega Tajvana. V začetku 15.st. je ob Malaški ožini nastala močna islamska država Malaka, od koder se je islam razširil daleč proti vzhodu. V obalnih mestih so nastali številni sultanati, se odcepili od Majapahita in se povezali z Malako.

Kolonialno obdobje. 1511 so Portugalci osvojili Malako in prevzeli donosno trgovino z začimbami. Po uboju ternatskega sultana so jih domačini pregnali z otokov, njihovo mesto so prevzeli Angleži in Nizozemci. Nizozemska družba je bila močnejša in je do leta 1630 izrinila angleško, v naslednjih desetletjih pa je nastala kolonija Nizozemska Indija s središčem na Javi. Kljub velikim dobičkom je Vzhodnoindijska družba leta 1797 bankrotirala, 1799 pa je njeno ozemlje prevzela nizozemska država. Po 1870 so zlasti na Javi nastale velike plantaže v lasti belih priseljencev z deloma domačo, deloma uvoženo delovno silo. V začetku 20.st. so nastale prve organizacije, ki so se začele upirati nizozemski kolonialni oblasti.

Neodvisna Indonezija. Med 2. svetovno vojno so Indonezijo zasedli Japonci, po njej pa so Indonezijci 17.8.1945 enostransko razglasili neodvisnost; prvi predsednik je postal A. Sukarno.

GOSPODARSTVO

Po gospodarskem zlomu sredi 60. let je Indonezija v Suhartovem obdobju doživela hiter gospodarski razcvet, a je pozneje zaostala za t.i. azijskimi tigri. Ključna vloga države v gospodarstvu je omogočila uresničitev nekaterih velikih projektov, ki so jih financirali s prihodki od izvoza nafte in zemeljskega plina, vendar je tak razvoj prinesel številne negativne učinke, to pa je z vso močjo prišlo na dan ob izbruhu azijske krize(1997). Indonezija ima veliko rudno in druga naravna bogastva, kljub temu pa ostaja izvoznica surovin ter velika uvoznica industrijskih izdelkov. Več uspešnih projektov v industriji je usmerjenih predvsem v pripravo polizdelkov za izvoz, lahka industrija za domači trg ostaja razmeroma šibka. Velik del prebivalstva se še vedno ukvarja s kmetijstvom, v industriji in rudarstvu je zaposlenih 13,3% prebivalcev. Nadzor nad precejšnim delom domačega kapitala, predvsem v storitvenih dejavnostih in drobnih industriji, ima kitajska manjšina, večina velikih industrijskih podjetij je v državni lasti.

Kmetijstvo. Indonezija ima 20,5 milijonov ha njiv, 13,5 milijonov ha trajnih nasadov ter 11,2 milijonov ha travnikov in pašnikov. Umetno namakajo 4,82 milijonov ha. Večji del kmetijskih površin je na Javi, Baliju in Lomboku, na Sumatri in Celebesu so obsežne, izvozno usmerjene plantaže v lasti države. Zasebne kmetije so izrazito majhne. Za prehrano prebivalstva je najpomembnejši riž, ki ga pridelujejo na skoraj polovici kmetijskih površin. Drugi pomembni pridelki so koruza, maniok, soja in arašidi. Za izvoz je najpomembnejše pridelovanje kavčuka, sladkornega trsta, palmovega olja ter kokosovih orehov, pa tudi kave, kakava, čaja in tobaka. Od sadja so najpomembnejši pridelek pomaranče, banane, mango in ananas. Na Molukih in severnem Celebesu je pomembno pridelovanje začimb. Živinoreja je skromno razvita, predvsem perutninarstvo in govedereja, za delo na riževih poljih so pomembni bivoli. **Ribištvo** je najpomembnejši vir beljakovin za prehrano prebivalstva, tako morsko kot sladkovodno; zelo pomembno je tudi gojenje rakcev za izvoz.

Gozdarstvo. Indonezija ima 105 milijonov ha gozdov, poleg Brazilije in Demokratične republike Kongo največje površine tropskega deževnega gozda, vendar se te hitro krči zaradi širjenja plantaž, pridobivanja lesa in selilnega poljedelstva. Letni posek je 112,5 milijonov kubičnih metrov hlodovine. **Rudarstvo.** Pridobivanje nate in zemeljskega plina je že desetletja pglavitni vir sredstev za vse razvojne projekte. Indonezija ima okoli 10,4 milijard sodčkov nafte in 3200 milijard kubičnih metrov zemeljskega plina. Večino nafte in zemeljskega plina zdaj pridobivajo v ravninskem delu Sumatre, na vzhodnem Borneu in severnem delu Jave. **Industrija.** Nastala so številna nova državna ter tuja in domača zasebna podjetja. Večina industrije je v zahodnem delu države, predvsem na Javi in Sumatri. Po številu zaposlenih in ustvarjenem dohodku je najpomembnejša **tekstilna industrija**, v kateri prevladujejo majhna zasebna podjetja, večinoma v lasti Kitajcev.

Turizem. Po letu 1980 država načrtno spodbuja razvoj turizma, predvsem z naložbami v prometno in turistično infrastrukturo. Vendar se število tujih obiskovalcev v zadnjih letih zmanjšuje. Najpomembnejši turistični območji sta Bali in Java.

Promet. Cest je 361.782 km, od tega dve tretjini na Javi, Sumatri in Baliju. Imajo 6458 km železniških prog z razmikom med tiri 1067 mm. Trgovsko ladjevje ima 718 ladij s skupno nosilnostjo 4,32 milijonov ton. Indonezija ima 349 pristanišč, največja so Tanjung Priok, Belawan in Ujung Pandang. Indonezija ima okoli 100 letališč z rednim potniškim prometom. Največje mednarodna letališča so Džakarta in Surabaya na Javi, Medan na Sumatri in Manado na Celebesu. Nacionalni prevoznik je Garuda Indonesia.

VIRI

- ⇒ <http://sl.wikipedia.org/wiki/Indonezija>
- ⇒ Dežele in ljudje: Jugovhodna Azija, Avstralija, Oceanija, Antarktika, Mladinska knjiga 1993, prevedla Marjana Samide

KAZALO

NARAVNE RAZMERE.....	II
PREBIVALSTVO IN POSELITEV.....	III
DRŽAVNA UREDITEV.....	IV
ZGODOVINA.....	IV
GOSPODARSTVO.....	V
VIRI.....	VI
KAZALO.....	VII